

Advarer mot kutt i helseforskning

Forskningsrådet frykter kutt i Norges bidrag til den globale helseforskningen. – Årevis med godt arbeid kan være bortkastet, sier UiB-professor Bente Moen ved UiB.

KARI PEDERSEN
kari.pedersen@bt.no

Norad har anbefalt Utenriksdepartementet å halvere de årlige bevilgningene til Forskningsrådets program for global helse- og vaksinasjonsforskning fra dagens 100 millioner til om lag 50 millioner.

Arvid Hallén, direktør i Forskningsrådet, advarer mot et slikt kutt.

– Vaksineforskning og global helse er et satsingsområde der vi har fått opp sterke norske fagmiljøer. Et område der Norge har kunnet gjøre en forskjell, sier han.

– Husk ebolasuksessen

Hallén minner om at Norge spilte en viktig rolle da ebola-

vaksinen ble utviklet. Dette arbeidet ble drevet med penger fra programmet som Norad foreslår å kutte i.

Norads forslag betyr i realiteten å kutte 250 millioner kroner eller hver fjerde krone i programmet, som løper fra 2012 til 2020. Det skriver Forskningsrådet i et brev til UD, der de advarer mot å gjøre som Norad anbefaler.

I fjor ble nemlig en tredel av forskningsmidlene for hele perioden fryst, i påvente av at satsingen skulle evalueres. Av de ca 350 «fryste» millioner vil Norad holde tilbake 250.

Evalueringen som ble gjort er positiv, noe også Norad anerkjenner. Likevel foreslår de å stramme inn. Forskningsrådet advarer mot konsekvensene.

– Den norske forskningsinnsatsen er avgjørende for at norsk bistand på dette feltet lykkes, argumenterer direktøren.

Rammer i Bergen

Kuttet vil merkes for forskningsmiljøer i Bergen og særlig for Senter for internasjonal helse ved Universitetet i Bergen. Her er det etablert et Senter for frem-

FAKTA

GLOBVAC

- Program for global helse- og vaksinasjonsforskning (GLOBVAC) for 2012 til 2020 er en videreføring og utvidelse av forløperen under samme navn (2006–2011).
- Programmets overordnede målsetting er å støtte forskning som kan bidra til vedvarende bedringer i helsetilstanden og utjevning av helseulikheter for fattige mennesker i lav- og mellominntektsland.
- Programmets årlige budsjett har vært på omtrent 122 millioner kroner.

Kilde: Forskningsrådet

ragende forskning, som har en rekke prosjekter. Mange av dem er finansiert over det programmet som Norad vil stramme inn.

UIB I ZAMBIA: Jenter i Zambia får ofte barn tidlig i tenårene. UiB-forskere prøver ut ulike metoder for å holde jentene på skolebenken. Dette prosjektet kan bli rammet av kuttet Norad foreslår, sier professor Bente Moen.

FOTO: DAN BURTON, UIB

Et av prosjektene handler om å hindre at zambiske tenåringsjenter blir gravide og kutter ut skolegang.

– Jeg er redd Zambia-prosjektet vårt kan bli veldig berørt av dette kuttet, sier Moen til BT.

I samarbeid med fagfolk i Zambia undersøker UiB-forskerne om det hjelper å informere skole, ungdommer og foreldre om fordelene ved å holde jentene på skolen, eller om effekten er bedre når jentene får stipend til skolegang.

Jentene som får barn tidlig i tenårene, mister ikke bare utdanning. De skades ofte av fødslene, fordi kroppen ennå ikke er utvokst.

I fagmiljøet er det stor bekymring for at UD skal gjøre som Norad foreslår, sier Moen.

– Innen global helse har vi i Norge bygget opp et veldig bra

fagmiljø de siste årene. Dette arbeidet vil være bortkastet, sier hun.

Kutt i bistandsbudsjettet

Lene Lothe er underdirektør ved Norads avdeling for helse, utdanning og forskning. Hun sier at Norad må prioritere mellom ulike satsinger innenfor budsjettet som er til rådighet.

– Som følge av reduksjon på bistandsbudsjettet i 2015 og fordi det er gjort store forpliktelser i andre globale satsinger og etablert nye forskningsinitiativ, blir det trolig mindre penger til akkurat dette programmet, sier hun.

Lothe understreker at det ikke er snakk om å kutte i eksisterende prosjekter og avtaler som er gjort. Norad anbefaler også at det blir planlagt en ny runde med utlysninger.